

09.12.2016

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Lausuntopyyntöne 21.11.2016 LVM/1877/03/2016

Hallituksen esitysluonnos laajakaistatukilain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee hallituksen esitystä laiksi laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain (1186/2009) muuttamisesta. Esitetyn lakimuutoksen tavoitteena on helpottaa tuettujen laajakaistahankkeiden tukiehtoja ja siten lisätä teleyritysten kiinnostusta osallistua laajakaistahankkeeseen ja edistää laajakaistan saatavuutta Suomessa. Esitetty tavoite on kannatettava.

Esityksessä ehdotetaan laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annettua lakia muutettavaksi siten, että tuen myöntämistä ei tulevaisuudessa hankkeissa rajoiteta ainoastaan niille alueille, jossa asuu vähemmän kuin 5,4 % Manner-Suomen väestöstä. Lakia ehdotetaan muutettavaksi lisäksi siten, että hankkeiden tukikelpoista osaa laajennettaisiin pienentämällä tukikelpoisten kustannusten rajoittamista nykyisestä kahden kilometrin etäisyydestä 100 metrin etäisyydeksi käyttäjän vakinaisesta asuin- tai sijaintipaikasta. Nämä muutokset ovat erittäin kannatettavia.

Vapaa-ajan asuntoja varten rakennettavien yhteyksien tulisi olla myös tukikelpoisia niiden vapaa-ajan asuntojen osalta, kuin ne verkon rakentaja näkee tarkoituksenmukaiseksi rakentaa samalla kuin vakinaisten asuntojen yhteydet. Näin menetellen Viestintäviraston tekemä työ verkkoanalyysissä myös kevenisi. Viestintäviraston ei tarvitse tehdä enää mitoitusvähennystä mahdollisten verkon piirissä olevien vapaa-ajan asuntojen osalta. Luotettaisiin siihen, että verkkoa rakentava taho mitoittaa verkon oikean kokoiseksi tarpeeseen nähden, koska maksaa itse kuitenkin vähintään 34 % kustannuksista.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että muiden laajakaistatukiohjelmaan kuuluttomien lisätukien vastaanottamisen sallimista sekä mahdollisuutta maksaa valtion tuesta 50 % sen jälkeen, kun tukipäätös on tehty, laajennettaisiin kaikkiin niihin vireillä oleviin hankkeisiin, joille Viestintävirasto ei vielä ole myöntänyt valtion tukea. Tämä esitys on kannatettava, mutta ongelmana ovat sellaiset hankkeet, joille Viestintävirasto on jo tehnyt tukipäätöksen.

Maakuntaliitot esittävät Liikenne- ja Viestintäministeriölle, että nyt lakia muutettaessa tulisi muuttaa myös ns. mustien pisteiden tulkinta vastaamaan komission ryhmäpoikkeusasetuksen 651/2014 määritelmää 52 artiklassa: Investointi on tehtävä alueella, jolla ei ole samaan luokkaan kuuluvaa infrastruktuuria (joko peruslaajakaistaverkkoa tai NGA-verkkoa) ja jolla tällaista infrastruktuuria ei todennäköisesti kehitetä kaupallisesti ehdoin kolmen vuoden kuluessa suunnitellun tukitoimenpiteen julkaisemisajankohdasta, mikä on myös varmistettava avoimella

09.12.2016

julkisella kuulemisella. Tällöin mustien alueiden määritelmä olisi sama kuin maaseuturahaston myöntämässä kyläverkkotuissa. Nykyisen käytännön mukainen mustien pisteiden määritelmä on tehnyt suuria eroja alueiden tukikelpoisuuteen riippuen rahoituslähteestä. On useita laaja-kaistatukilain mukaisia hankkeita, jotka ovat nykyisen laajakaistatukilain mukaisessa markkina-analyysissä osoittautuneet tukikelvottomiksi ja siten niitä ei ole voitu toteuttaa laajakaistatukilain mukaisella tuella. Mutta nämä samat alueet ovat sitten toteutettu maaseuturahaston kyläverkkotuella, koska siinä tuessa nämä alueet ovatkin olleet tukikelpoisia. Nykyinen määritelmä "voidaan tarjota" edistyksellisiä viestintäpalveluita ei tosiasiallisesti tarkoita että huippunopeita yhteyksiä kukaan tarjoaisi tai että verkkoa rakennettaisiin käyttäjälle saakka. Lisäksi tiedot näistä nykyisistä mustista pisteistä riippuvat operaattoreiden omasta ilmoituksesta, osa operaattoreista on mahdollisesti ilmoittanut tällaisia pisteitä rajoittaakseen kilpailua alueella turvatakseen nykyisen peruslaajakaistaverkkonsa käyttäjien säilymisen asiakkaina.

Maakuntaliitot esittävät Liikenne- ja Viestintäministeriölle, että nyt lakia muutettaessa tulee myös mahdollistaa 100 % takaukset, jotka eivät sisällä valtion tukea (takauksesta peritään takausmaksu), myös niille hankkeille, joihin maakunnan liitto on julistanut tuen haettavaksi ja valinnut tuensaajan ennen 12.11.2012 tehtyä lakimuutosta. Useat ensimmäisinä liikkeelle lähteneet hankkeet, joiden toteuttamista varten on kuntien myötävaikutuksella perustettu uusi osuuskunta tai kuntayhtiö rakentamaan hanketta, ovat taloudellisissa vaikeuksissa johtuen korkeista rahoituskustannuksista. Uudet osuuskunnat tai kuntayhtiöt on perustettu siksi, että kaupalliset operaattorit eivät olleet kiinnostuneet rakentamaan näitä alueita edes julkisella tuella, Rahoituskustannuksia saataisiin pienennettyä muuttamalla takauksen suuruutta. Tuki-intensiteetti pysyisi edelleen 66 % näissä hankkeissa. 100 % takaus on tällä hetkellä mahdollista Viestintäviraston tulkinnan mukaan vain niissä hankkeissa, joihin tuensaajan valinta on tehty 12.11.2012 laaja-kaistatukilain muutoksen jälkeen.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että tukihakemus tulee tehdä Viestintävirastolle viimeistään 30.6.2018, koska komissio on hyväksynyt tuen maksamisen vuoden 2019 loppuun mennessä. Järjestetyssä laaja-kaistalain muutoksen kuulemistilaisuudessa useat eri tahot toivat esiin, että aikataulu on riittämätön. Hankkeiden valmistelu ja maakunnan liiton tuensaajan valinta prosessi ennen tukihakemuksen jättämistä Viestintävirastoon jätettävää tukihakemusta vie paljon aikaa, siksi lakiin ei tule kirjata päivämäärää vaan antaa sen ilmoittaminen esimerkiksi Viestintäviraston tehtäväksi. Laajakaistan rakentamisen tukemista tulisi myös jatkaa nykyisestä vuoteen 2025 saakka, koska komissio julkaisi syksyllä vuoden 2025 tavoitteet. Vuonna 2025 kaikilla tulla olla saatavissa vähintään 100 Mbit/s yhteys, joka on oltava nostettavissa tarvittaessa 1000 Mbit/s nopeuteen. Siksi esitettyä 6 ja 6 a § voimassaolon rajoittamista vuoden 2018 loppuun saakka ei tule tehdä, vaan siirtää kyseiset tehtävät uusien maakuntien tehtäväksi.

Maakuntaliitot esittävät Liikenne- ja Viestintäministeriölle, että tarvittaessa muutokset on notifioitava erikseen komission kanssa, jotta nykyisistä ongelmakohtista päästään vihdoinkin eroon.

09.12.2016

Maakuntaliitot esittävät Liikenne- ja Viestintäministeriölle, että tarvittava valtion tuki tulee saada kaikille toteutuville hankkeille, koska valtio saa kasvaneina verotuloina myöntämänsä tuen takaisin suurelta osin jo rakentamisen aikana. Nämä investoinnit eivät toteudu ilman julkista tukea ja nämä investoinnit ovat myös aluetaloudellisesti merkittäviä piristyskiä ja tuovat työtä sekä verotuloja jatkossakin.

Maakuntaliitot esittävät Liikenne- ja Viestintäministeriölle, että ministeriön tulee selvittää myös mistä saataisiin pitkäaikaisia ja kohtuullisia rahoitusehdoiltaan olevia rahoituslähteitä rahoittamaan jo toteutuneita hankkeita, koska pankit eivät rahoita hankkeita kuin yleensä enintään 15 vuoden laina-ajalla ja toimijat tarvitsivat vähintään 30 vuoden maltillista rahoitusta.

Tämä lausunto on valmisteltu yhdessä Kainuun, Keski-Suomen, Lapin, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan, Etelä-Savon ja Etelä-Karjalan ja Pohjois-Savon maakuntien liittojen kesken.

ITÄ-SUOMEN NEUVOTTELUKUNTA

Seppo Kääriäinen
Maakuntahallituksen puheenjohtaja
Pohjois-Savon liitto

Marko Korhonen
Maakuntajohtaja
Pohjois-Savon liitto